

[STARTPAGINA](#) [NIEUWS](#) [OVER DIT PROJECT](#) [BRONMATERIAAL](#) [CONTACT](#) [DATA](#)

GOUDA TIJDMACHINE

Een tijdmachine die de bebouwing van de historische binnenstad van Gouda onderzoekt, digitaal vastlegt en prachtig weergeeft.

Historische Vereniging Die Goude

Streekarchief Midden-Holland

Welkom

- 15:00 uur Inloop met koffie
- 15:10 uur De pokken, een besmettelijke kinderziekte, en de koepokvaccinatie in de eerste helft van de 19de eeuw door Marianne van der Veer
- 15:30 uur De Goudse jaarboekjes, almanak en adresboeken door Cor Revet
- 16:15 uur Controleren van de adresboeken via Vele Panden, Bob Coret
- 16:30 uur Een drankje bij Kruim

Pokken en koepokvaccinatie in de eerste helft van de 19de eeuw

Bestrijding door variolatie in de 18de eeuw

Omme de kinderziekte te
mogen in omlaeren

13
Aan de Edel Groot Richte
Heeren van de Magistraet der
Stad Gonda

Gevoert met de Kinderziekte, Er bied te kennen Jacobus
de Wijkers, Predikant in de Gereformeerde Gemeen-
te binnen dese stad, dat hij sijn
sijn kinders, ^{altijd} gesondt en gezondt, te
salven aan sijn kinders, binnen dese stad, te
doen in omlaeren.

Redenen waerom hij sijn kinders niet wil laten
dierf en heereij der kinder te worden, omme dat
Ed. Groot Richte Consent en appointementen in forme
indien / welck daerom te (zijn) Jacobus de
Wijkers - Gonda 11 May 1789.

(Appointement was)

De Magistraet der Stad Gonda gevein, en ge-
examineerd hebbende de ge-saagde Reputat
van D. Jacobus de Wijkers, Predikant in de Gere-
formeerde Gemeente binnen dese stad,
en op alles sijn hebbende, waar-op in desen te
letten sijn; Bevonden der sijn, over-
doek, permittend dien volgende kinders, omme
de kinderziekte aan de sijn kinders, alhier
te mogen doen in omlaeren.

Actum den 12 May 1789. / onder hand/
Der ordonn. van de sijn (geteek.)
D. D. van der Burch.

Koepokvaccinatie, Edward Jenner

Politiek en vaccineren (commissie voor geneeskundig toezicht)

- Lodewijk Napoleon, Decreet van 1808:
 - aanmoedigen van “*deze heilzame kunstbewerking*”.
 - verplichte inenting voor armen die steun ontvingen
 - schoolgaande kinderen inenten
 - quarantaine door een bord op het huis: hier heerscht kinderpokken.
 - gratis vaccineren, beloning voor artsen
 - aantal inentingen doorgeven aan ministerie

Koning Willem I is strenger

- *‘dat geene hulp of bedeeling van Stadswege zal worden verleend aan zodanigen welke aan dezen raad niet zullen voldoen’*
- Waarschuwingen in publicaties waarin mensen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid voor hun medemens en vooroordelen of fake news over het vaccin wordt tegengesproken.
- Pokkenbriefje voor schoolgaande kinderen in 1823. Controle door onderwijsinspectie
- Vaccinatiedwang, ervaring van streng gelovigen.
- Vaccinatiegraad stijgt van 50% in Franse Tijd naar 66%.

783

IK ondergeteekende, praktiserend *Geneesheer*
 woonachtig te *Gouda* verklare bij deze op
 den *22 Augustus en 13 Sept 1831* aan *Aart Hols*
 oud *2 Jaren* Zoon Dochter
 van *Aart Hols en Maria Alblas*
 wonende te *Gouda* de KOEPOKKEN te hebben
 ingeënt; met dat gevolg, dat dezelve, bij eenen ^{oude} regelmatig en afloop, alle die
 verschijnselen hebben opgeleverd, die de voorbehoeding tegen de *Kinderziekte*
 waarborgen.

Gouda den *20 Septels 1831* *H. Buijlaas*

NOTIFICATIE

BURGEMEESTEREN der Stad GOUDA,

In aanmerking genomen hebbende, dat, volgens ingekomene berigten, de *natuurlijke Kinderziekte* op onderscheidene Plaatsen, en bijzonder in het naburig *Rotterdam*, zich heeft vertoond, en dat derhalve hunne belangstelling in den welvaard der Ingezetenen, het tot eenen eersten pligt maakt, alle middelen bij de hand te nemen, welke in staat kunnen zijn, de *epidemie* of *befmetting der Kinderpokken* voortekomen; — overwegende, dat de nuttigheid der *Koepok-inenting* zoo algemeen erkend is, en dat de zorg van het *GOVERNEMENT* ook reeds sedert lang zich heeft uitgestrekt om het gebruik van dat onschatbaar geschenk der Voorzienigheid zoo veel mogelijk te bevorderen, vermeenen, buiten de maatregelen, welke ingevolge besluit van den *SOVERAINEEN FORST*, d. d. 7 Sept. 1814, No. 6, in het algemeen kunnen en behooren te worden daargesteld en achtervolgd, alle de Ingezetenen dezer Stad bij dezen te moeten opwekken en aansporen, om, zoo verre zij, hunne Kinderen, of dezulken, waar over zij het bestuur hebben, nog geene *Kinderziekte* hebben gehad, het zij uit de *natuur*, het zij door de *natuurlijke* of *Koepok-inenting*, dezelve te doen *VACCINEREN*, waartoe aan een ieder, des verkiezende, de gelegenheid *gratis* wordt aangeboden; terwijl *BURGEMEESTEREN* vertrouwen, dat geen tegenzin, vooringenomenheid, of zorgeloosheid bij hunne mede-Ingezetenen te dezen aanzien zal huisvesten, maar dat een ieder deze opwekking, als een vaderlijken raad, uit eene gevoelige belangstelling voor den algemeenen welvaard voortspuitende, zal aannemen, en dienvolgens door eene tijdige kunstbewerking zal toebrenge, zoo ter bevordering van de heilzame bedoelingen van het *GOVERNEMENT*, als ter voorkoming der ongelukkige gevolgen, welke de *Kinderziekte* met zich voert, en voor eenen ieder, die zich tegen dezelve niet voorbehoedt, altijd te vrezen zijn.

En wordt nog aan die genen, welken zulks aangaat, ter kennisse gebracht, dat de noodige maatregelen genomen zijn, dat geene hulp of bedeeeling van Stadswege zal worden verleend, aan zodanigen welke aan dezen raad niet zullen voldoen.

Aldus gearresteerd bij *BURGEMEESTEREN* der Stad *GOUDA*, den 25
 November 1817, en gepubliceerd ten zelve dage.

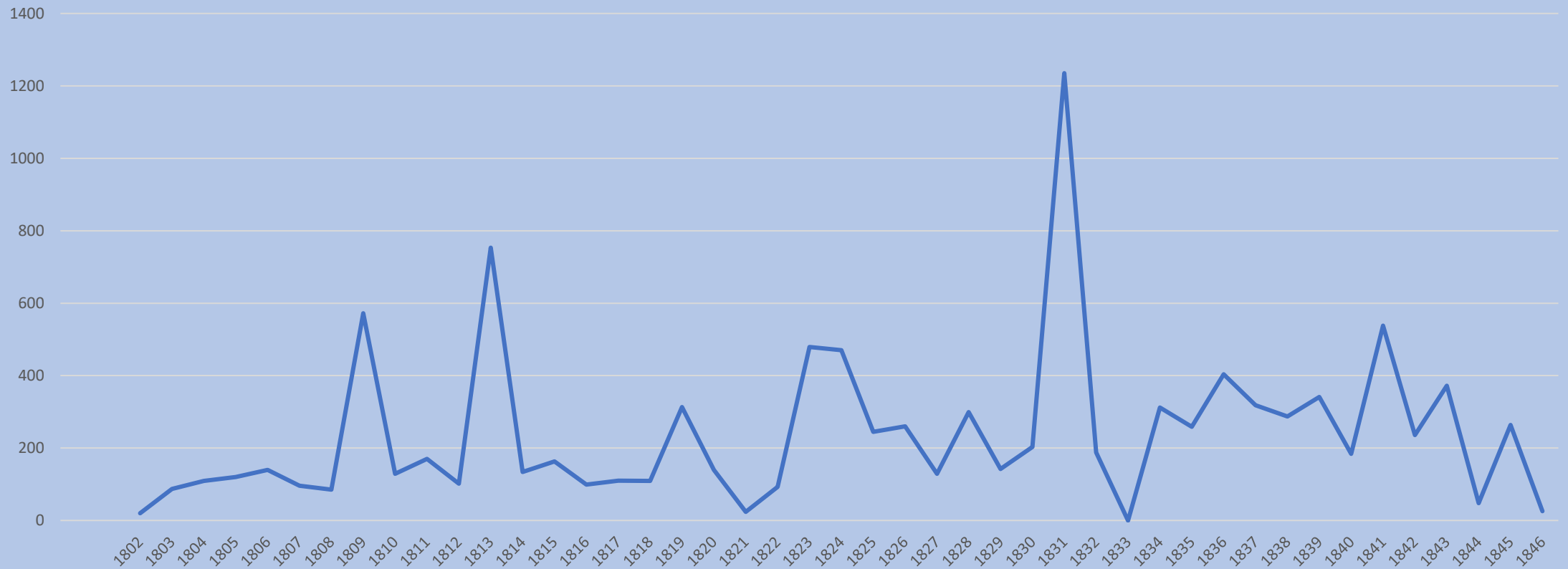
L. VAN TOULON.

Ter Ordonnantie van denzelve

A. WILLET, Jr. Secretaris.

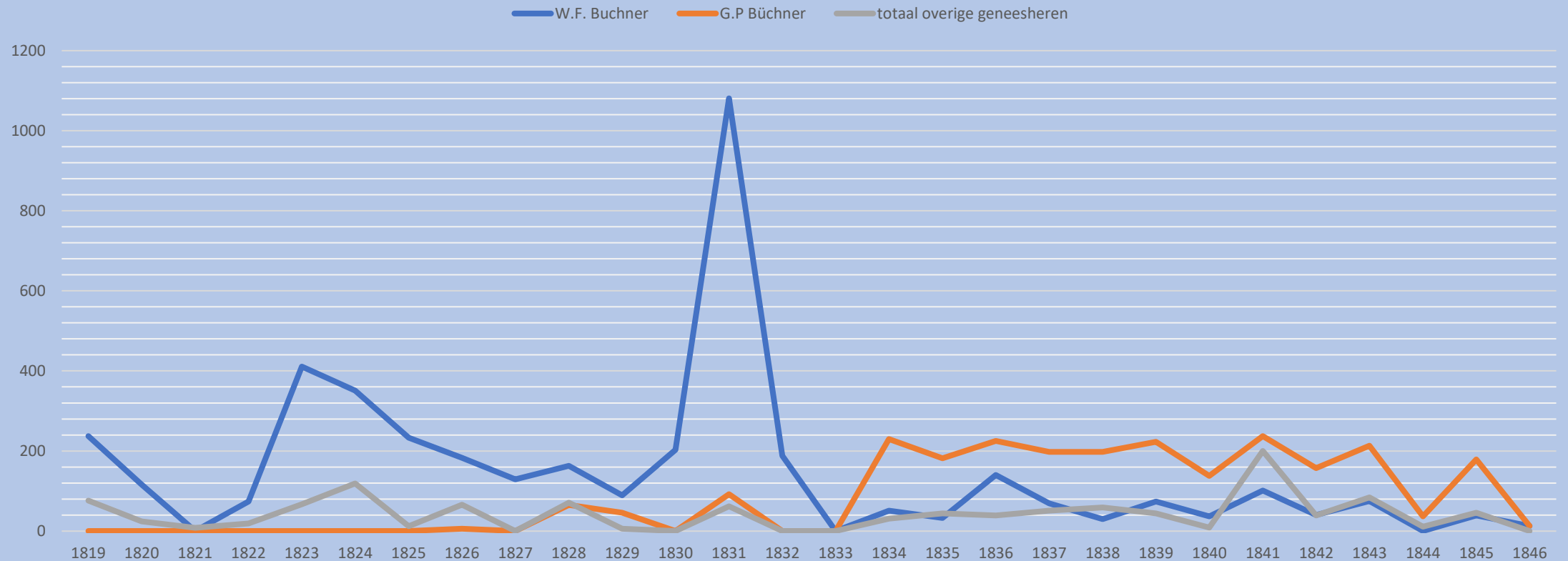
Resultaten in Gouda, cijfers Büchner

Maximaal aantal gerapporteerde koepokvaccinaties per jaar in Gouda

Hoeveel vaccinaties zette Büchner?

Aantal koepokvaccinaties per jaar

0056. 1988, Register van koepokstof-inenting gedaan door W.F. Büchner, 1831-1834 Ingevoerd door Eric van Vugt

- Ca. 750 registraties?
- Welke gegevens staan erin?
- Hoe koppelen aan een locatie?
- Aart Hola, twee keer gevaccineerd!

783

IK ondergeteekende, praktiserend *Gemeesken*
woonachtig te *Goude* verclare bij deze op
den *22 Augustus en 15 Sept 1831* aan *Aart Hola*
oud *2 Jaer* Zoon Dochter
van *Aart Hola en Maria Alblas*.
wonende te *Goude* de KOEPOKKEN te hebben
ingeënt; met dat gevolg, dat dezelve, bij eenen ^{om} regelmatigen afloop, alle die
verschijnselen hebben opgeleverd, die de voorbehoeding tegen de *Kinderziekte*
waarborgen.

Goude den *20 Septels 1831*. *W. Büchner*